Č.j.: VP/S 85/00-160 V Brně dne 13. února 2001

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 19.12.2000 na základě žádosti Ministerstva průmyslu a obchodu ČR ze dne 13.12.2000 č.j. 55878/00/5240 o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře ve spojení s § 18 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, rozhodl podle § 6 odst. 4 písm. a) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře takto:

Řízení o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory formou „Programu podpory významných experimentálních zařízení" pro Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s. a Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s. se

z a s t a v u j e .

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad") obdržel dne 19.12.2000 žádost o povolení výjimky (dále jen „žádost") podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře (dále jen „zákon"), kterou podalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR dopisem ze dne 13.12.2000 č.j. 55878/00/5240.

Údaje získané z žádosti o povolení výjimky :

- poskytovatelem veřejné podpory je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- ministerstvem nebo orgánem odpovědným za poskytnutí veřejné podpory je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- kontaktní osobou je Ing. F. Šuranský, pověřený řízením odboru jaderné energetiky Ministerstva průmyslu a obchodu
- název programu veřejné podpory Program podpory významných experimentálních zařízení
- druhem programu podpory je dotace v oblasti jaderného a leteckého výzkumu
- míra podpory jako podílu výše veřejné podpory k nákladům bude dle možností státního rozpočtu 30 – 60 %
- jako forma poskytnutí veřejné podpory je uvedeno přímé poskytnutí finančních prostředků
- počet let trvání podpory – 3 – 4 roky

- počet příjemců veřejné podpory – 2

Podklady pro rozhodnutí

- žádost o povolení výjimky podle ustanovení § 6 zákona spolu s průvodním dopisem
- návrh materiálu pro schůzi vlády ČR „Podpora významných výzkumných zařízení v ČR“, vypracovaný Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR
- výpis z obchodního rejstříku společnosti Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s.
- výpis z obchodního rejstříku společnosti Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.

Právní analýza

V § 1 odst. 1 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že tento zákon upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé). Čl. 64 odst. 1 bod (iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi ČR a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží.
Čl. 64 odst. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č. 1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a ČR na straně druhé ze dne 24.6.1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bod (iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi ES a jejich členskými státy na straně jedné a ČR na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bod (iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO (dále jen „Prováděcí pravidla“)).

V čl. 2 Prováděcích pravidel se stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů veřejných podpor s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 87 Smlouvy o založení Evropských společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora ES a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V řízení o povolení výjimky podle § 6 zákona při posuzování otázky, zda se jedná o veřejnou podporu, je třeba vycházet z definičních znaků zakázané veřejné podpory stanovených v § 2 odst. 1 zákona. Veřejnou podporou se dle § 3 písm. a) zákona rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory, poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním úřadem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků. Pokud je tato podpora poskytována způsobem narušujícím nebo hrozícím narušením hospodářské soutěže tím, že zvýhodňuje podnikání nebo odvětví výroby v míře, v níž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie, jedná se o zakázanou veřejnou podporu ve smyslu § 2 zákona. V § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře je stanoveno, že zákaz veřejné podpory podle odst. 1 platí, pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.

V navrhovaném materiálu je Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR navrhována podpora ve formě přímých finančních dotací společnostem Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s. (dále jen „ÚJV“) a Výzkumný zkušební a letecký ústav a.s. (dále jen „VZLÚ“). Jedná se o organizace, transformované na počátku 90. let z původních státních institucí na akciové společnosti bez dostatečného zvážení a jejich potřeb na zajištění provozu nákladných a unikátních experimentálních zařízení. Jedná se o :

- aerodynamické tunely a pevnostní zkušebny ve VZLÚ
- dva experimentální reaktory a cyklotron v ÚJV

Oba ústavy poskytují tato experimentální zařízení širokému okruhu organizací, zejména pracovištím základního výzkumu – Akademie věd ČR, vysoké školy, které poskytované služby nemohou přiměřeným způsobem uhradit.

Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s.

ÚJV byl založen roku 1955 a do dnešní podoby byl dobudován roku 1972. Byla vybudována celá řada unikátních experimentálních zařízení, která slouží základnímu a aplikovanému výzkumu v jaderné, materiálové, chemicko-technologické, farmaceutické a zdravotnické oblasti. Zabývá se výzkumem bezpečnosti jaderných reaktorů, vyhledáváním nových typů energetických jaderných reaktorů, výzkumem materiálů vhodných pro tlakové nádoby a ostatní části reaktoru a v neposlední řadě též problematikou jaderných odpadů. Ústav se podílí na podpoře Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, technické podpoře výkonu Státního dozoru a zajišťuje též technickou podporu pro Správu úložišť radioaktivních odpadů. ÚJV má zastoupení ve většině pracovních skupin OECD(Nuclear Energy Agency), účastní se velkého počtů programů 5. Rámcového programu EU a programů PHARE. V roce 1999 byla dokončena výstavba PET (pozitronová emisní tomografie) centra v Nemocnici Na Homolce, ve kterém byla instalována řada nákladných zařízení – cyklotron, PET scanner. Hlavními uživateli budou zdravotnická zařízení zabývající se předklinickým a klinickým výzkumem, Farmaceutická fakulta UK a další neziskové organizace.

Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.

Ústav byl založen roku 1922 ke zkouškám letadel z továren Letov, Aero, Avia a Praga. Po roce 1989 byl Ústav transformován do formy akciové společnosti. Aktivně se podílí na vývoji nových letounů L-159 a L-610 G. V areálu Ústavu byl akreditován Vědecko technický park. Dále úzce spolupracuje s Akademií věd ČR a poskytuje externí vyučující a konzultanty pro VŠ. VZLÚ, a.s. má rozvinutou mezinárodní spolupráci se všemi ústavy ze sdružení západoevropských leteckých technických ústavů zemí EU a spolupracuje s řadou technických univerzit ze zemí EU na mezinárodních programech.

Oba ústavy disponují v evropském měřítku unikátními zařízeními, na jejichž provoz je třeba vynakládat nemalé finanční prostředky, které nejsou, vzhledem k pracovní náplni, plně návratné. Tato zařízení jsou poskytována k základnímu výzkumu české i zahraniční akademické obci, v jejíž schopnostech není provoz dostatečně finančně zabezpečit a komerční náplň je, vzhledem k jejich specifičnosti, nedostačující. Ve světě se na jejich financování zpravidla podílí stát institucionálními prostředky. V celé Evropě je evidováno 150 výzkumných reaktorů, u nichž průměrná míra dotace činí 75 % nákladů na provoz, přičemž u celé řady reaktorů, které jsou využívány pro základní výzkum činí míra podpory až 100 %. U podpory výzkumných aerodynamických tunelů, pokud nejsou plně v režii ministerstva obrany, činí obvyklá míra podpory 50 % nákladů na provoz. Jelikož se jedná o vysoce specifická zařízení, která jsou využívána i zahraničními vědeckými institucemi, je vhodné

jejich zachování. V současné době je připravován proces přechodu těchto ústavů na jinou právní formu a jiný model financování. Do té doby je však třeba se postarat o to, aby tato unikátní zařízení byla zachována. Zmíněné výzkumné ústavy disponují tak specifickými zařízeními, že řešení některých úkolů je možné jen s jejich pomocí a tudíž nejsou v konkurenčním vztahu k ostatním evropským výzkumným pracovištím. Poskytovaná podpora proto ovlivnit obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie nemůže.

Vzhledem k tomu, že poskytování veřejné podpory ve formě, výši, za účelem a podmínek, které byly popsány v předložené žádosti nenaplňuje podmínku narušení nebo hrozby narušením hospodářské soutěže v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie, a tím nenaplňuje všechny znaky definující zakázanou veřejnou podporu, vymezenou v § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře.

Poučení o odvolání :

Proti tomuto rozhodnutí lze do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru veřejné podpory v Brně, Joštova 8. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Mgr. Kamil Rudolecký
pověřený řízením odboru veřejná podpora

Obdrží:

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
k rukám Ing. František Šuranský
ředitele odboru jaderné energetiky
110 15 Praha